

KAREL HORKÝ A FERDINAND PEROUTKA: FRONTA PROTI PŘÍTOMNOSTI

ŠTĚPÁN FILÍPEK (novinář, absolvent Katedry mediálních studií UK FSV)

Dva originální novináři. Dva velcí protivníci. A také dva mimořádné časopisy, které byly jejich tribunou. Ferdinand Peroutka versus Karel Horký. Aneb: Přítomnost kontra Fronta. Přestože první z týdeníků je vyzdvihován coby výspa demokratů čapkovské generace a druhý upadl v zapomnění jako bašta pravice, tvoří zajímavou protiváhu v meziválečné žurnalistice. To, že navzdory rivalitě měly vedle žluté obálky společného i leccos dalšího, jen zapadá do jejich dějin.¹

Povahové vlastnosti a celkové založení je odlišovaly jako protipóly: Karla Horkého (25. 4. 1879–2. 3. 1965) charakterizoval výbušný temperament, jímž se nechával strhnout do krajních poloh, o takřka šestnáct mladšího Ferdinanda Peroutku (6. 2. 1895–20. 4. 1978) střízlivý, analytický rozum. Tomu odpovídal i způsob, jakým promýšleli politická témata a jakým se vyjadřovali. Pro Peroutku jsou typickými žánry komentář či analýza na filozofickém či psychologickém podloží, pro Horkého fejeton, pamflet nebo politická satira. Zároveň je však hodně spojovalo. Od mládí byli individualisté, v začátcích publikovali v realistickém Času a hlásili se ke Karlu Havlíčkovi Borovskému. Jestliže Horký naplno prožíval boje mladé pokrokové generace 90. let 19. století, Peroutka si leccos vzal z jejího přímého, věcného nazírání na skutečnost. Jeden jako druhý rovněž byli výborní stylisté se smyslem pro ironii a doplňkem jejich žurnalistiky byla umělecká tvorba.

Když Peroutka začal v roce 1913 jako středoškolský student soustavně publikovat, Horký již měl renomé nadprůměrného fejetonisty, který vydával třetí časopis (revue *Stopa*). Respekt si získal nekompromisním postojem ke korupci, byrokracii či pokrytectví politiků. Za to, že se zastával i společenských outsiderů, ho kritik František Xaver Šalda nazval „*rytířem ulice*“. Horký patřil mezi příznivce realistů, za největší autoritu veřejného života pokládal Tomáše Garrigua Masaryka a se zápalem se účastnil tažení proti klerikalismu.

Válka a vznik Československa znamenaly pro Horkého i Peroutku přelom, který určil jejich politické postoje za první republiky. Pro Peroutku i čapkovskou generaci to bylo období myšlenkového chaosu, v němž přestaly platit dosavadní hodnoty. Záchytný bod našli v „budování státu“ a státotvorný postoj, smysl pro pozitivní práci a víra

v demokratické instituce je přimkly k mocenské struktuře označované jako Hrad, tedy k Masarykovi s Edvardem Benešem. To Horký, jenž od roku 1913 pobýval v zahraničí a zapojil se do protirakouské akce, ušel přesně opačnou cestu. Bylo to do značné míry z osobních důvodů: jeho tchán, agrární poslanec a slavjanofil Josef Dürich byl totiž odstaven z vedení odboje kvůli odlišným názorům na jeho orientaci. Horký to vnímal jako křivdu a Beneše obvinil z intrik. Nazval jej „*pařížským diktátorem, který nikdy nejde rovně a miluje stíny*“, či dokonce „*největším štrébrem a demoralizátorem, jakého jsme kdy v českém národě měli*“. Pramenem všeho špatného měla být Benešova chorobná ctižádostivost a touha po moci. „*Jméno Masaryk stávalo se nehybnou horou, za kterou vycházelo Benešovo slunce*“, tvrdil Horký (HORKÝ 1917:19). Na konci války však ztratil důvěru i v Masaryka, jehož vinil ze schvalování Benešových kroků. V roce 1919 ho v článku *Z vašich rukou!* věnovaném legionářům nazval „*československým Dalajlámou*“ a upřel mu kvality státníka. Přírodním důsledkem bylo, že se Horký po příjezdu do republiky v roce 1921, kdy se usadil v Dürichově mlýně v Klášteře nad Jizerou, ocitl ve společenské izolaci. Vzhledem k tomu, že se již před válkou věnoval sociální otázce a značnou část jeho čtenářů vždy tvořili dělníci, hledal zastání u sociálních demokratů a komunistů. Odmítal však podřízenost a služebnost inteligence jakékoli ideologii a stranickým sekretariátům, a i proto zůstal bez jejich podpory.

Masaryka Horký znovu napadl v ostré předmluvě výboru *Vlast* (1921), který vydal vlastním nákladem. Pokračoval tak v zápasu s „*osvobozeneckou legendou*“, tj. oficiálním výkladem odboje. Vydání *Vlasti* také bylo první příležitostí, kdy se Horkým zabýval Peroutka, jenž se v roce 1919 stal odpovědným redaktorem deníku *Tribuna* sledujícího Masarykovu linii. Peroutka nejdříve vystihl Horkého ostrakizaci. „*Zapadl docela někde v zátiší nad Jizerou, provázen pověstí tak temnou, že se některým dokonce zdálo, že by se měla rozevřít česká půda, aby pohltila zrádce vlasti*“, uvedl. Poté se věnoval Horkého stylu. „*Nevíme, zpívá-li p. Horký. Ale zpívá-li, pak nepochybně hlasem, kterému se říká ješitný tenor*“, napsal. Upozornil též na to, že „*impresionista*“ Horký místo argumentů předkládá jen nálady a dogmata. „*V jeho knížkách vždy jste se dozvěděli více o autorových dojmech než o věcech samých*“, analyzoval. „*Panu Horkému je třeba*

¹ Tvorbě Karla Horkého se autor věnoval v rigorózní práci *Politická publicistika Karla Horkého (Rytíř ulice)*, FSVUK Praha 2003. K dějinám Přítomnosti viz KOSATÍK 2003; OTÁHAL 1992.

dáti radu: at' zdržuje se po nějakou dobu ve venkovském klidu a koná dlouhé procházky, nebo at' přímo konzultuje nervového lékaře. Po nějaké době se snad uklidní."²

Následujících šest let Peroutka neměl důvod, aby se o Horkém, jenž se věnoval fejetonům a humoristické tvorbě, znovu zmiňoval. V roce 1926 však už bylo vše jinak. Horký brožurou *Masaryk redivivus?* polemizoval s Karlem Čapkem a prohradními intelektuály, kteří mobilizovali před volbou prezidenta. Dne 6. května 1927 pak vychází první číslo pravicového týdeníku *Fronta* a Horký je uveden jako odpovědný redaktor. Tím podle svých kritiků vypočítavě převlékl politický kabát, nicméně jeho nové angažmá nepostrádalo logiku: zkušený redaktor našel spojence v boji proti Hradu a získal možnost být opět slyšen, meziválečná pravice zase trpěla deficitem schopných novinářů. Horký za to však v každém případě zaplatil ztrátou svébytného a svobodného postavení, na němž si hodně zakládal.

Horký se ve *Frontě* postavil čelem Peroutkovi. Začíná souboj dvou titulů, které byly příznačně spojeny s politickými akterými první republiky, ač používaly označení nezávislý týdeník.

Když se objevilo úvodní číslo *Fronty*, Peroutka již tři léta řídil časopis *Přítomnost*, jehož vznik Masaryk podpořil částkou 500 000 korun. Peroutka, jenž měl naplnit prezidentův záměr o kvalitním žurnálu ovlivňujícím veřejné mínění, měl ovšem blíží spíše k Benešovi a hlavně k sociálnímu demokratu Rudolfu Bechyněmu. Ve vztahu k Masarykovi si na rozdíl od K. Čapka udržoval určitý odstup. *Přítomnost* poprvé vyšla péčí vydavatele Lidových novin Adolfa Stránského 17. ledna 1924 a v úvodníku vyhlásila podmíněné ano socialismu a uplatnění metod realismu.³ Hned následující rok se v době parlamentních voleb nejvíc vzdálila proklamované nezávislosti. Stalo se tak zjevnou podporou Národní strany práce, na jejíž kandidátce (ovšem symbolicky, na nevolitelném místě) Peroutka figuroval.

Mnohem těsněji byla s politickým prostředím svázána *Fronta*. Peroutka v ní viděl nástroj pravicových stran, které odhodily břímě koalice se socialisty: „*Výbojná pravice chtěla svými lidmi obsadit všechna místa; Fronta byla myšlena jako rámě a ústa této výbojnosti.*“⁴ Po prvním ročníku poukazyval na to, že časopis založil „*nějaký podnikavý muž pravice, který se až dosud pečlivě skrývá*“. Stopa vedla k agrárikům, přesněji k Benešovu oponentovi Milanu Hodžovi. Podle vydavatele *Fronty*, Zemědělského knihkupectví A. Neubert, na něm záležely strategické finanční transakce. Účast na nich měl také Josef Vraný – šéfredaktor deníku *Venkov* a vlivný šéf celého stranického tisku.⁵ V Horkého korespondenci vystupuje Hodža pod iniciálou H. a z dopisů vyplývá, jak byl osud *Fronty* zprvu

spjat s vývojem jeho politické kariéry. „*Teprve nyní vidím, co všechno odvisí dnes u nás od Hodžova zdraví. Je to konec konců jediný člověk v republice, jenž pohne věcmi,*“⁶ věřil Horký v roce 1929.

O politické orientaci konkurenčních týdeníků vypovídají i okruhy jejich přispěvatelů. V *Přítomnosti* anonymně publikoval Masaryk, politické komentáře psal vedle Peroutky Jaroslav Stránský, jenž v LN bděl na dodržování prohradní linie. O politickém dění referoval v Benešových intencích i Hubert Ripka, o hospodářství Jiří Hejda, ministrová spojka u národních socialistů. Texty o armádě dodával Emanuel Moravec, před okupací intenzivně prohradně orientovaný.

Vpravdě pestrou, ale méně početnou společností autorů disponovala *Fronta*. Pod její vlajkou, jež byla součástí hlavníčky, se sešli známí odpůrci Hradu. Horkého přínos spočíval především v organizační práci, vedení časopisu a politických fejetonech. Ideové směřování ovlivňoval zejména redaktor Národní politiky Lev Borský (vlastním jménem Leon Bondy), někdejší mluvčí státoprávně pokrokové strany. Spisovatel a redaktor *Národních listů* Viktor Dyk se angažoval jako zastánce protihradní frakce národních demokratů a integrální nacionalista. Když po třetím ročníku přestali Borský s Dykem ve *Frontě* publikovat, znamenalo to oslabení její ideové průraznosti. Iniciativu převzala ta část redakčního kruhu, která se formovala ze stoupenců Jiřího Stříbrného, vyloučeného v roce 1926 z národně socialistické strany. Náleželi mezi ně František Schwarz a Ferdinand Kahánek. Na přelomu 20. a 30. let přibyl bývalý diplomat Karel Pergler a národní demokrat František Hlaváček.

Nástup *Fronty* přišel jen tři týdny před prezidentskými volbami, které se konaly 27. května 1927. Zřejmě tak sledovala cíle agráriků kolem Hodži, kteří uvažovali o změně. „*V prezidentských volbách dělala Fronta největší kanón proti Masarykovi,*“⁷ všiml si Peroutka a dodal, že vyvolávala zdání, že „*celé zlo v českém národě vychází od jednoho filosofa*“. Skutečnost, že jedním ze stěžejních motivů založení *Fronty* byl nesouhlas s Masarykovým znovuzvolením, potvrdil i Dyk – ač Horký jeho výklad odmítl.⁸ Když byl Masaryk ve funkci navzdory aktivitě *Fronty* potvrzen, Peroutka spokojeně konstatoval, že „*hlavní úkol jejího života se nezdařil*“. List podle něj zatrpkl a stal se „*Masarykovým sborníkem naruby*“, „*monografií, vycházející na týdenní pokračování*“.⁹

Program *Fronty* však byl mnohem širší – a v opozici k cílům *Přítomnosti*.¹⁰ V konkrétní rovině si kladla za úkol boj proti Hradu a jeho zasahování do politiky. Přičítala mu, že československý režim postrádal některé atributy demokracie. Zatímco Masaryk byl vykreslován jako muž kryjící systém svou filozofií, praktické kroky byly přičítány ministru

² –fp– (Ferdinand Peroutka): *Ztracená Vlast*, Tribuna, roč. 3, číslo 292, 11. 12. 1921, s. 2.

³ *Naše myšlenková krize (Úvaha místo programu)*, *Přítomnost*, roč. 1, 1924, č. 1. s. 1–2.

⁴ Viz *Jubileum Fronty*, *Přítomnost*, roč. 5, 1928, č. 24, s. 369.

⁵ Viz dopis A. Neuberta Horkému z 11. 1. a 6. 5. 1929. LA PNP, f. Karel Horký, k. II C 15, koresp. přijatá, T–Ž a korporace, složka Zemědělské knihkupectví A. Neubert.

⁶ Dopis Horkého Dykovi z 23. 8. 1929. LA PNP, f. Viktor Dyk, koresp. přijatá, složka K. Horký V. Dykovi.

⁷ Viz *Jubileum Fronty*, *Přítomnost*, roč. 5, 1928, č. 24, s. 370.

⁸ Viz Dopis Viktora Dyka Karlu Horkému, *Fronta*, roč. 3, 1929/1930, č. 34, s. 529–531. Viz také Horký, K.: Dva listy Viktoru Dykovi II, *Fronta*, roč. 3, 1929/1930, č. 36, s. 573–5.

⁹ Srv. pozn. č. 7.

¹⁰ Podnětné rozčlenění poprvé provedl PITHART 1983/84.

zahraničí. „Zakladatelem Fronty je dr. Beneš,“¹¹ uvedl Horký. Kořeny zápasu s Masarykem a Benešem sahaly do období první světové války. Fronta potírala interpretaci, že republika vděčila za vznik trpělivé diplomatické práci, a jako hlavní faktor zdůrazňovala vystoupení legií. Kritizovala principy realismu, odmítala humanitní ideál spojený s drobnou nepolitickou prací, skeptickým rozumářstvím a pacifismem. Borský zastáncem humanitních ideálů rovnou pojmenoval „*filosofy degenerace*“, kteří mohou ochladit národní vůli a akceschopnost.¹² Fronta varovala, že existence ČSR není v nestabilních mezinárodních podmínkách pevně zakotvena. Odmítala systém kolektivní bezpečnosti v Evropě, ovšem nenabízela reálnou alternativu: pouze mlhavou orientaci na slovanské státy a Rusko zbavené bolševismu. Respekt podle ní mohl vzbudit jen silný a konsolidovaný stát. Stmelujícím prvkem měl být činorodý nacionalismus, jenž se nerovná šovinismu a který povzbuzuje k práci a soutěživosti. „*Nacionalism, to' je také jistý druh ctíždosti, aby národ vynikl svojí schopností,*“¹³ vysvětlil Horký. Silný a bojeschopný však pro Frontu byl národní stát, nikoli národnostní, a tak v otázce menšin razila heslo: Neustupovat! Pokud by platil opak, argumentovala, nároky Němců budou růst, až republiku rozbijí. Zároveň zpochybňovala ideu čechoslovakismu. Hlavní poslání spatřovala ve výchově občanů k sebevědomí a národnímu citění a boji proti levici a socialismu.

K odpovědi na otázku, jaký měla Fronta v souboji s Přítomností vliv, může pomoci ekonomická bilance časopisů. Ta však shodně nebyla nijak oslnivá – navzdory sebevědomé propagaci. První ročník Přítomnosti skončil pasivem 200 000 korun, po dalších dvou se vyšplhal na dvojnásobek. Zásluhu za obrat si přičítal Julius Firt, od roku 1930 ředitel nakladatelství Borový. Ještě v té době měla Přítomnost roční ztrátu okolo 50 000 korun a tištěný náklad nejvýš 4500 výtisků. Firt však tvrdí, že poté začala být zisková a dosáhla až na 32 000 prodaných výtisků (FIRT 1991:58). Také Fronta byla prodělečná. V lednu 1929 Adolf Neubert Horkého informoval, že ztráta na číslo činí 2979,90 a ročně 142 603,20 korun. S úvěry se prodělek zkraje roku 1929 vyšplhal na 150 000 korun. Úvodní číslo, o němž informovalo půl milionu letáků přiložených k pravicovým listům, vyšlo v počtu 25 000 výtisků, druhého se vytisklo 18 000. V roce 1928 se náklad ustálil na 3450 výtiscích.¹⁴ Poté Fronta přešla do majetku redakčního kruhu. Jako vlastník byl uveden Horký, byť sám ji financovat nemohl.

Politický profil Přítomnosti nedoznal zásadnějších změn, i když se v něm odrážely Peroutkovy posuny mezi liberalismem a socialismem. Fronta se přizpůsobovala pohybům na pravicové scéně. Nejdřív vyzdvihovala dva muže agrární strany: předsedu Antonína Švehlu a Hodžu. Horký míní, že Švehla, údajně předplatitel Fronty, si udržel autoritu státníka

a že „*svoji mocenskou sílu a rozkoš nehledá v prezidentském autu, nýbrž u politického volantu*“.¹⁵ (V kladném hodnocení Švehly se s ním Peroutka posléze vzácně shodl.) Aspirovat na úlohu vůdce státnických kvalit však měl spíš Hodža, jehož Horký považoval za „*výjimečnou politickou individualitu*“ a naznačoval, že by se jednou mohl stát prezidentem.¹⁶ Před parlamentními volbami v roce 1929 však dochází k sepětí se Stříbrným uskupením Liga proti vázaným kandidátním listinám a nástupnickou Národní ligou. S tím souvisí odchod Borského s Dykem, což poznamenalo myšlenkovou sílu časopisu. Dykovi se nezamlouvala „*agrarizace*“ Fronty, nadšení pro Ligu i nevstřícný způsob psaní vůči vůdci národní demokracie Karlu Kramářovi. Stříbrný se zřejmě podílel na financování Fronty, Horký začal publikovat v Poledním listu a dalších tiskovinách koncernu Tempo. V roce 1931 kandidoval za Národní ligu v obecních volbách a stal se členem ústředního pražského zastupitelstva. To Peroutku vyprovokovalo, aby rozcupoval jeho politickou minulost i přítomnost a odsoudil počínání před volbami. Horkému, jehož bylo možné „*srovnávat jen s největšími a nejširšími hubami, známými v historii*“, přisoudil demagogii a samolibé tlachání. Uznal sice jeho literární um, ale tvrdil, že za slovní ekvilibristikou není poctivé myšlenky. „*Jeho demagogie páchne všemi literárními voňavkami. K ostatním nepřijemnostem naší politiky přibyla ještě ta, že se teď před námi bude produkovat literátský frajer,*“ varoval Peroutka. Kromě toho míní, že hlavním motivem Horkého jednání je touha uplatnit se, na jakékoli straně – jen když to slibuje finanční prospěch. „*P. Horký staví své stylistické schopnosti k dispozici desíti různým míněním a vždycky stylizuje stejně dobře a vždycky je nadšen,*“¹⁷ odušil Peroutka. Horký ho následně obdařil titulem „*závislý redaktor nezávislého týdeníku*“, který je z formy a „*strašně nadává*“. „*Sedm let panu Peroutkovi trvalo, nežli pochopil, že musí dělati, zač je placen,*“¹⁸ podotkl.

Pravicový tábor se ve 30. letech radikalizoval. Horký ani Fronta se však nikdy nepřihlásili k fašismu či antisemitismu. Před volbami v roce 1935 týdeník podpořil Národní sjednocení, po jeho neúspěchu viděl naději opět v agrární straně. V té době dochází vzhledem k mezinárodnímu i vnitropolitickému vývoji ke sblížení s Přítomností. Pro oba tábory je čím dál důležitějším imperativem zachování národní jednoty a boj proti ohrožení republiky. Fronta mění své nahlížení na Beneše, jenž byl zvolen prezidentem, a kladně posuzuje jeho spolupráci s novým ministrem zahraničí Hodžou. Tomu naopak vyslovuje uznání Peroutka. Přítomností stejně jako Frontě vadí cenzura a vstřícná perspektivě války zapomíná na pacifistický tón. Dalším milníkem byl Mnichov 1938. Stejně jako jejich týdeníky se ze dvou protilehlých břehů na jeden dostávají i Peroutka a Horký, kteří si vyměnili role: první se dostával do defenzivy, zatímco druhý mohl z režimu druhé republiky těžit. Místo toho

¹¹ Horký, K.: Hledá se noblesa, in: Výlety do politiky. Praha 1931, s. 219.

¹² Borský, L.: Nepříteli!, Fronta, roč. 2, 1928/1929, č. 1, s. 1.

¹³ Horký, K.: Tímhle chceme konkurovat německému filmu?, Fronta, roč. 3, 1929/1930, č. 48, s. 767.

¹⁴ Viz dopisy Neuberta Horkému z 11. 1. a 6. 5. 1929. LA PNP, f. Karel Horký, k. II C 15, koresp. přijatá, T-Ž a korporace, složka Zemědělské knihkupectví A. Neubert.

¹⁵ Horký, K.: Mluva Pyrrhů, v: Výlety do politiky. Praha 1931, s. 58.

¹⁶ Viz Horký, K.: Recept pro ministra zahraničí, Fronta, roč. 1, 1927/1928, č. 18, s. 279–280.

¹⁷ Viz –fp– (Ferdinand Peroutka): Literární drdol, Přítomnost, roč. 8, 1931, č. 39, s. 613.

¹⁸ Horký, K.: Dozvuky, Fronta, roč. 4, 1930/1931, č. 35, s. 552.

se ohradil proti totalitním praktikám či tzv. očistě kultury od levicových umělců.¹⁹ Vyslovil se proti štvanicím na K. Čapka a zastával se umělců židovského původu. A Peroutka si jeho postoje cenil. „*Jestliže je u nás muž, o němž by bylo možno říci, že pro něho pádem starého režimu nastala konjunktura, je to Karel Horký,*“ tvrdil. „*Byl by se mohl prostě nachýlit k jejímu prsu a dlouze sáti. Místo toho zacházel s touto svou příležitostí způsobem, který nelze jinak nazvat než ušlechtilým a odříkavým. Pomáhal zachraňovat ze zátopy demagogie, co se dalo; odnášel umělecké hodnoty z pole, na které dopadala hrubá střelba večerníků, zastával se lidí, věřil-li v nějakou hodnotu v nich, i když patřili k jinému táboru; chránil některé své bývalé nepřátele. Užil konjunktury nikoli pro sebe,*“ pokračoval. A chystal se, že Horkému vysloví uznání do očí. „*Dlouhá léta jsme s Karlem Horkým dělali, jako bychom se neviděli. Až se příště potkáme, myslím, že před ním smeknu klobouk,*“²⁰ sliboval. Horký Peroutkovo vyjádření označil za „*mužné poctivé gesto*“, jímž odpověděl na výzvu k překonání zhoubných politických animozit. „*Peroutka myslil svá slova čestně, jako pravý muž,*“²¹ napsal. Smír ovšem rozdráždil pravicový tisk. Deník Večer odušil, že by se časopisy Horkého a Peroutky mohly sloučit v jeden s názvem „*Přítomná fronta*“ nebo „*Fronta přítomnosti*“. „*Pan Peroutka a pan Horký jsou tedy v přítomnosti v jedné frontě,*“²² dodal uštěpačně.

Summary

Karel Horký and Ferdinand Peroutka: Fronta (The Front) against Přítomnost (The Present)

Štěpán Filípek

This analysis of rivalry between two weeklies Přítomnost and Fronta, both of them representing respectable counterbalance, brings forward an enriching view of pre-Munich journalism. Both of them criticised political parties asserting egoistic interests. Fronta wanted to defeat them by active nationalism while Přítomnost made use of realism methods. In many respects, however, Fronta was much more enrooted in the present than Přítomnost whose title (The Present) was meant to be symptomatic. Fronta was more realistic in evaluating the insecurity of Czechoslovakia and potential threats to the country. The weekly had no illusions about the possibilities of cooperation with the German minority. It was also well aware of the fact that the idea of Czechs and Slovaks being one nation was inconsistent. However, the weekly's opinions were presented in an angry way, the form of the message overshadowed the content. Events leading to the Munich agreement and subsequent occupation in 1939 shattered the beliefs of journalists from both weeklies in their influence. Journalism which previously aspired to create politics was suddenly helpless and gave in to political circumstances.

Okupace znamenala konec obou týdeníků: u Fronty v dubnu 1939 skutečný (Horký zastavil její vydávání kvůli potlačení svobody slova), v případě Přítomnosti v podobě, kterou jí vtiskl Peroutka. Uprostřed války se přitom oba mohli opravdu setkat na stejných stránkách. Uvzněný Peroutka v roce 1943 odmítl nabídku, aby se opět ujal aktivisticky zdeformované Přítomnosti. Horký o rok později obdržel dopis šéfredaktora Emanuela Vajtauera, aby v ní zavzpomínal na boje s Hradem.²³ „*Zapomněl jsem pojednou na všecku současnou skutečnost a v tom okamžiku byla má první myšlenka: 'Co se to, člověče, děje, Peroutka ti gratuluje k 65. narozeninám,*“²⁴ ironizoval. Z někdejších protivníků neselhal v nejtěžší zkoušce ani jeden...

Literatura

- FIRT, J. (1991): *Knihy a osudy*. Brno
HORKÝ, K. (1917): *Dyrichův národ a Benešovo občanstvo*. New York
KOSATÍK, P. (2003): *Ferdinand Peroutka – život v novinách (1895–1938)*. Praha
OTÁHAL, M. (1992): *Ferdinand Peroutka, muž přítomnosti*. Praha
PITHART, P. (1983/84): *První republika: jak ji viděla opozice*. In: Svědectví, 18 (70/71): 277

¹⁹ Viz Horký, K.: Do čeho nepůjdeme, Fronta, roč. 10, 1938/1939, č. 32, s. 379–380 a č. 33, s. 390–392.

²⁰ Peroutka, F.: O pitomých řečech a o slovanském štěkání, Přítomnost, roč. 16, 1938, č. 7, s. 98–99.

²¹ Horký, K.: Odpověď člena Strany národní jednoty Večeru, Fronta, roč. 10, 1938/1939, č. 50, s. s. 594.

²² Citováno z téhož, s. 593.

²³ Viz Vajtauera dopis Horkému z 23. 4. 1944. LA PNP, f. Karel Horký, k. II C 15, T–Ž a korporace, složka Přítomnost.

²⁴ Horký připravil dvě verze odpovědi Vajtauerovi. Citovaná slova nakonec na radu kritika Alberta Pražáka raději vypustil. Viz kopie dopisů Horkého Vajtauerovi z 29. 4. 1944. LA PNP, f. Karel Horký, k. Horký, Kp, Ko, Kc.